

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócn
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Cerstwosc da.

Njeh ty spěwaš
Swěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Ziwnosc je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Sserbske njedzelske łopjeno

W Budyschinje

6. haprleje 1930

Bauzen

Samolwity redaktor farać Wyrzacj w Nošacizach. — Čižbč a nakład Ssmolerjez knižicziščetnje a knihańje, sap. dr. i wobm. ruł. w „Budyschinje Wukhadža kóždu sobotu a placzi jchwórczletnje 108 stotnych pienjełkow

Njedzela Judifa.

Krej Khrystužowa, kiž je so kameho bjes wschitkeho poroka přiches wěczneho Ducha Bohu woprował, budže našče kweđomnje wot morwnych skutkow wucziščicj, i kluženju žiwemu Bohu (Lišt na Hebr. 9, 14).

Nad jchpruchami čižbło 93—106 po małym katechismužu dr. M. Luthera sřadowanymi namałajš napišma „profetište, wnjchschoměšnište a kralowške jastojnstwo“. Kotre mjes tymle tšjomi je najwadžnište jastojnstwo našcheho Sbožnika ja naž? My wotmolwimy: To křjedžne, dokelž je w nim se wucziščazaj mozu kwoje žiwjenje dał i wumóženju ja jich wjele.

Runje na to pokasuje kłowo dženzniščeje njedzele, kotruž tež póstnu njedzela mjenuja jako najbliže ležazu martrowemu tndženju i Jesužowym woporom. Wopory w Israelu wot wnjchšcheho měšniku w templu přichinješene mějachu tež kwoju wadžnosć. Kóždy bu tam přichezo jažo na čłowške hrěchi dopomnjeny. Esnano žu tež po tajkich woporach twilku někajke polóženje w kwojim kweđomju sacžuwali. Ale prawy wuspěch so njenamała, doniž njeje Khrystuž so kam woprował.

Bě křnadž Khrystužowa krej hinał jastajana hač krej druhich čłowjekow? By-li wězwustojny kaplu jeho křwě přichepytował, by spóšnał, so wobšteji se kamkřnych dželow kaž našcha krej. A tola bě to wožebita krej. Na dwoje pokasuje tamne kłowo: Wón je so kameho bje wschitkeho poroka přiches wěczneho Ducha Bohu woprował. Najprjedy, so je to wopor był „bje wschitkeho poroka“. To wjedžachu hižom w templu:

Bohu dyrbiš to najlěpšče a najdospołnišče přichinješć. Wo Jesužu křměny prajicj, so bě na dušchi bjes poroka. Šlaj, jeho najkřurowišchi njepřicheczeli, kiž jeho wschudžom wobkledžbowachu, kaž tež jeho najlěpšchi přicheczeli, kiž jeho džeń wote dnja přichewodžachu, njemóžachu ničžo njeprawe na nim namałacj.

Runje w dnjach hórkeho čerpenja, hdyž žu jeho jako křmjercj winowateho kšóšnika džerželi, přichindžechu tež i kóždeho kónza a wobkweđezichu jeho njewinowatošć. Judasch přiched wnjchšchimi měšnikami a staršchimi praji: „Ja křm jě na tym činił, so křm njewinowatu krej přicheradžil.“ Pilatus džejše i ludej: „Šhto je tón šeho činił? Ja žaneje winy křmjercze na nim njenamałam. Tehodla džu jeho křłostacj a pušchczicj.“ Pilatužowa mandželška póžła i kwojemu mandželštemu a da jemu powjedžicj: „Njeměj ty ničžo činič i tutym prawym.“ Jedny teju kšóšnikow, kiž i Jesužom wižashtaj, džejše i druhemu: „Tónle pak ničžo njesdobneho njeje činił.“ Škóncžnje hejtman pod křhižom Jesužowym štejo křwalešche Boha a džejše: „Sawěščze, tón čłowjek je prawy był.“

To druhe, na kotrež tamne kłowo pokasuje, je křadka „přiches wěczneho Ducha“. S tym je prajene, so je Jesuž křwój wopor i dobrej wolu přichinješć. Ani čzenjny, ani štorčzeny wot čłowjekow, čžerjenny šnutska wot kwojeho ducha je na křhiž šchoł. Wón by hiščče w dworje Gethsemane kwojim křojerjam čekřncj mohł, by mohł Božich jandželow na pomoc wołacj, tež i rěczniwym kłowami wutrobny křudnikow hnučj, ale wón to njeje činił. Kaž Pawoł Gerhardt w póstnym křelušchu spěwa, tak žo šta. Wótcžez rjeknje: „Dži, mój křyno dži,

ty měj jich lubje sa džeczi, kiž prutow wšchěch ƙu hódni.“ A ƙyn wotmolwi: „Saj, Wótcze, i zplej wutrobu tež rad a lubje wšhitko.“

Što pak je nam Khrystuŝ ƙo ƙameho woprujo dobyl? „Jeho ƙrej je našče ƙwědomnje wot morwnych skutkow wucziŝtka.“ Hdžež njeŝu ƙwoju luboŝč i Bohu a i cžlowjetam ƙobu ŝapodał do twojeho džěła, do twojich rěčow, tam běchu twoje skutki morwe. Hdžež je ƙebicziwoŝč, cžeŝčelatomnoŝč a hordošč twoju prózu ŝtaŝta, njeŝu skutki pšched Bohom niczo hódne. Tele morwe skutki leža na našchim ƙwědomnju. Se ŝdychowanjom, i płaťanjom, i modlenjom ani se ƙmjeczom njemóžemy je wotbycz, ale jeno i ƙrwju Khrystuŝowej. Ƙrej Khrystuŝowa naŝ wucziŝci.

„A ƙluženju žiwemu Bohu.“ Žadym wot ƙšeŝčjanow njeŝmě ƙebi mŝlicz, ŝo ƙebi Wóh wot njeho wjele njewoča-kuje. Ƙóždny dny w ƙwojim powoľanju ƙwoje žiwjenje ja-ko Božu ƙlužbu wobhladowacz. W dnjach ŝboža a njeŝboža, i cžělnymi a i duchomnymi mozami, se ƙwěrnym džětom a se dobrowólnej podpjeru skutkow lubošče ƙměŝch jemu ƙlužicž a Bože dla tež tym cžlowjetam, kotrychž je wón tebi bliŝko ŝta-jił. To je ƙebi twój Ƙnjes na tebi ŝažlužił. Šamjen.

Š ƙšchižom ŝa Žeŝuŝom.

Ƙať twój ƙšchižił tudny,
Wŝl tež wobcžežny,
Ƙajkiž ŝčele Wóh nam druhdy,
Cžiŝche, ŝčžerpnje nježemy
Tehdy tež, hdnyž rucže
Njeŝu dopóŝnacž tu Bože pucže?

Že-li Boža rada,
Šo mam cžerpicz tu,
Njech mi wóczko horje hlada,
Što tam mrějo na ƙšchižu
Ƙrwawy ŝchecpotajche,
Wědžo ƙo wo wěczne ŝbožo našče!

Š Žeŝuŝowej' ruki
Chžemy ƙwój ƙšchiž bracz,
Ƙaž bě ŝwólny, ŝa naŝ pufi,
Šměch a cžwilu na ƙo wŝacz.
Naŝch Ƙnjes měni derje,
W horju wŝchat i njom' bližimy ƙo ŝkerje.

Njech ƙo pšchezo ŝtanje,
Ƙaž tón Ƙnjes jo chže,
Potom jeho žohnowanje
Ša naŝ njewuwoŝtanje,
A po krótkim cžažu
Mamy džěl na jehnjeczowym ƙwažu.

Š. B.

Šchecžěhanje ƙšchecžijanow.

(Štónčjenje.)

Tola, my mamy ƙo hiŝcže ras wrócicz do 4. lěŝtotka. To poŝlednje pšchecžěhanje ƙšchecžijanŝtwa pod romŝkim ƙhě-žorŝtwom mějeŝche haľle po Konŝtantinu Wulkim pšhińcz, a wono pšhińdže i ƙhěžorom Julianom, 361—363, ƙotremuž ƙu ŝtawiŝny tohodla tež to pšchimjeno Apoŝtata, to rěka: Wot- padniť daľe. Wón bě i pšchecželitwa ƙhěžora Konŝtantina Wulkeho a bě pšchi žiwjenju woŝtał, mjes tym ŝo buchu druŝny

pšhiwuŝni morjeni. Přeni ƙhěžorojo na romŝkim trónje bě- chy w politiŝkich wězach bóle hroŝnopóhanŝteho waŝhnja hačž praweho ƙšchecžijanŝteho. Ale, hdnyž ƙo toľe praji, dny ƙo ŝdobom pšhiŝtajicz, ŝo ƙu mjes wječhami poŝdžiŝchich ƙšchecžijaniŝkich dobow tajžy, kiž ƙu w tutym ŝmŝle tež wjele hroŝno- póhanŝteho na ƙebi měli. Julian bě tež ŝwopředka ƙšchecžij- jan a bu ƙšchecžijanŝny woczehnjeny. Tola ŝtadium póhan- ŝteho pižmowŝtwa dowjedže jeho i tomu, ŝo ƙo najpředny ŝtradžu poŝdžiŝcho ŝjawnje, i póhanŝkej wěryje pšhiŝamŝny. Po dobyczěŝkich bitwach, ƙotrež ŝa ƙwojeho ƙhěžora w Galilŝkej bijeŝche, bu wot ƙwojeho wóŝta ŝa Auguŝtuŝa pomjenowaný a cžehnjeŝche pšchecžiwu ƙhěžorej na Konŝtantinopel. Tutón wumře pak 361 a Julian bu i ƙnježerjom ƙhěžorŝtwa. Šižo přjedny bě ŝapoczal, ŝtare póhanŝtwa budžicz. Twarjeŝche pó- hanŝte temple, wužiwajo ŝa to tež ŝamóženje ƙšchecžijanŝteje žyrtwje. Ale wón nočnyŝche to ŝtare cžěmne póhanŝtwa, ale nowe po ƙšchecžijanŝtu reformirowane. Wón nočnyŝche ƙšchec- žijanŝtwa i ƙrawnymi brónjemi pobicz, ale i tajkimi du- chomnymi; ŝo by to dozpił, wotŝadži wón ƙšchecžijanŝkich ŝa- ŝtojničow a powoľa na jich měŝtno póhanŝkich, wobmjeŝowa wŝchelate prawa žyrtwje a ŝpěchowajche roŝkory, ƙotrež běchu mjes wjedničami ƙšchecžijanŝteje žyrtwje naŝtaľe. Špóŝna- wamy, ŝo je Julianowe wojowanje, hdnyž tež niž ƙrawne, to- la jara ŝtraŝne. Tež to ƙluŝcha ƙobu do jeho ŝaměrow, ŝo wón ŝapoczja jeruŝalemŝki templ ŝažo twaricz. Wón chžyŝche i tym to ƙłowo Matth. 24, 2 njewěrne ŝčžinicž, kaž bě doznyľa jeho wotpohlad, ƙšchecžijanŝte waŝhnje a wuczbu wohanicz. Ale Wóh ƙo njeda ŝa ƙměch měcz. Šemjerženje ŝniczi jeho twar. A ŝažo Wóh ƙo njeda ŝa ƙměch měcz! Přjedny hačž bě ƙhěžor žyrtwi bóle ŝchłodžil a ƙo ŝa ƙrawne pšchecžěhanje roŝ- ƙudžil, bu wón we wójnje pšchecžiwu Perŝiŝkim 363 ƙmjert- nje ŝranjeny. Powěda ƙo, ŝo je wón mrějo ŝawoľal: „Tan- dem viciŝti, Galilae!“ to je: Dha wŝchat ƙy toľa dobył, ty Galilěŝki (Žeŝuŝo)!

Š tym běchu tute pšchecžěhanja ƙšchecžijanow w rom- ŝkim ƙhěžorŝtwje ŝtónčjene. Ale my wěmy, ŝo njebě i tym do- znyľa pšchecžěhanje ƙšchecžijanow nimo. Wšchezo ŝažo a ŝažo ƙu cžažy pšhiŝchle, hdžež ƙu ƙšchecžijanow pak tu pak tam pšchecžěhali, wožebje tam, hdžež ƙšchecžijanŝtwa we wojowa- nju i póhanŝtwom ŝtejeŝche, a wožebje tež, jaľo ƙo Mohame- towa nowa wuczba w 7. lěŝtotku ŝapoczja i ƙrawnym mjeczom po ŝemi roŝchěrjecž. Julijanowe waŝhnje wotpadnjenja a wojowanja je ƙo pak pšchედewŝchěm haľle w poŝlednich lě- ŝtotkach woŝpjetowaľo, ŝo mjenujžy wotpadnjeni ƙšchecžijenjo ƙo pšchecžiwu ƙšchecžijanŝtwu wobrocžichu niž jeno i duchow- nymi mozami, ale tež i mjeczom. Wulka franžowŝka revolu- zija je ŝa to pšhiŝkad a něť pšchედewŝchěm Šowjetruŝowŝka.

Šo pak ƙu ƙšchecžijenjo ƙami hroŝne pšchecžěhanja na ƙšchecžijanow pšchimjeŝli, to je wožebje ŝrudny ŝtaw w ŝta- wiŝnach ƙšchecžijanŝtwa. Dopomnimy ƙo na žadławu inkwi- ziziju. Tuta — a tehorunja druge — wuŝtaja ƙšchecžijanam to ŝrudne wopižmo, ŝo njeŝu dorošumili ƙwojeho Ƙnjeŝa a ƙrala Žeŝuŝa a ŝo njeŝu ŝapšchimnyli jeho ducha mŝŝl. We njeŝ leži ŝdobom ŝjawny dopoľas ŝa to, kať ƙhabľawa wuczba romŝko-ľatholiŝteje žyrtwje wo njemŝnoŝci bamža je.

Pod tuto ƙamŝne žudženje ƙluŝcha tež to, ŝo ƙu ƙšchecžij- enjo i mjeczom a i ƙrejŝchecžezom ŝpytali Khrystuŝowý evangelion pšhipowjedacz, kaž n. pšch. ƙhěžor Ƙarl Wulki. Woni džě ƙu nawopak to cžinili, ŝchtož romŝny pohaniŝny ƙhě- žorojo ƙšchecžijanam cžinjachu.

Wo tutnych wŝchelaticž praŝchenjach ƙnadž pšchi ŝkladnoŝci dale pižamy. (Kónž.)

Nowe herbske spěwaršće.

Sanješt je ho nětk hižo Laetare s nowych herbskich spěwarškich nowy kěrluš Bohu Knjesej, kiž je miłojcziwje dał dołonjecz tuto džělo. A rospšchedaty je, kaž ho mi idželi, pola Esmolerjez přeni swjasańy skład. To chze prajicž: Eserbja hu srosumili, so ho jim skicza něšto dobre, pschihódne, nusne, spomožne. Ale nihtón ho njeboj, so nicžo wjazn njedostanje. Eserbška předařška konferenza ma hišcže pola Esmolerjez knihiczišcžeńje wulki skład a we wulkimaj knihiwjasańjomaj wjasaja ho nětkole nastajnje dalšce spěwaršće, kotrež móžeich sažo hižo pola Esmolerjez kupowacz. Njech je a woštanje tak pschi tym, šhtož steji w pschedzkowje tutnych nowych spěwarškich na kónzu: Tuž njech nětko tute knihi hwoj pucz nastupja do herbskich zyrkwow, šchulow a domow! Wjeršchny spožcz, so bnych ho jim durje wšchudže swotewrjate, a so by ho i nimi Bože kralestwo mjes Eserbami dale twariło a rosšynjalo. Na pucz pak njech wošmu hrono i japoschtolškeho pjera: Dajcže kłowu Khrystušowemu mjes wami bohacže bydlicz we wšcey mudrosčzi; roswouczče a napominajcže ho kami i psalmami a i khwalobnymi a i duchownymi kěrlušcemi, lubošnje spěwajo Knjesej we hwojej wutrobje.

S tym hmy tež šdobom wuprajili, so pschede wšchem nowym spěwarškim, potajtim zylej knižy, pschejemny pschne a swjehelaze rosšchěrjenje. Smožnjene jej tajke je. Sa 2 hr. ho pschedawa. Sa nowy pschidawš mašch dacž 50 pj. Nowa kniha placzi po prawom jenož 1,50 hr. To je jara hnadna placzišna. Nihtón pak ho njeboj, so tehodla, dofelž placzišna tak niška je, hubjenu knihu dostanje. Ně. Je to dobry zylowplatowny swjast, jednorje drje, tola derje wuhotowany. Ma tež kaž te tamne přědku rjany wobras a swjěcha škoty kšichzil abo Lutherowu rōžu. Sa nišku placzišnu hmy ho rosšudžili, so bnychm kōždemu smōžnili, hēbi kupicz zylu nowu knihu. A ja nišku placzišnu hmy ho hmēli rosšudžicz, dofelž hmy dostali pomoz ja wudacže nowych spěwarškich. Dyrbjeli ju pschedawacz po tym, šhtož woprawdže placzi, dyrbjala wo wjele drōžšcha bycz. Nowe herbske spěwaršće chzedža bycz knihe zyleho luda, a wone to tež móžeja bycz.

Wo nowych spěwarškich tu nětko hišcže to a tamne: Ty trjebajš jenož woczinicž a hnydom widžišch, šhto je wošebity rosžděl mjes nowymi a starymi. W starych bē ho pschidawš k pschidawšej pschidružil, nowe hu je hwojimi kěrlušchemi — je jich 802 — psches zyle do wēštho porjada sarjadowane. Tutón škožuje ho po šakšich němškich spěwarškich, je pak došpołnišchi hišcže, hacž tón němškich spěwarškich. Tute maja hišcže pschidawš. Nowe herbske spěwaršće nimaja ani ja tute duchowne ludowe kěrlušche pschidawška. Duchowne ludowe kěrlušche hu wšchē do jenotliwych wotdželenjow rosždēlene a to tak, so pod kěrlušchemi, alfabetišzy sarjadowanymi, pod * steja, tež sažo kamo mjes hōbu alfabetišzy sarjadowane. Hladaj do přēnich kěrlušchow. Esu to adventške ja šapocžatt zyrkwineho lēta. Tute hmy, a to je tōn drubi hlowny rosžděl, sarjadowanja w našich a w němškich spěwarškich, na špocžatt štajili a njedželšte, i kotrymiž němške šapocžnu, hmy hōbu do kěrlušchow wo Božim kłowje wšali. Czizšlo 1—17 hu adventške kěrlušche. Po kěrlušchu 17. mašch *. Šczēhuje czizšlo 18—20, tak mjenowane duchowne ludowe kěrlušche. Hacž runje hu, kiž ho pschecziwo temu wobaraja, tute duchowne kěrlušche hnydom do kěrlušchow hōbu sarjadowacz chzpli, — chzedža je do pschidawška na kōnz kěrlušchow štajicz —, hmy ho tola ja tuto sarjadowanje rosšudžili, dofelž je to tak najbōle pschijomnišce a praktiške a dofelž njeje pschēzo lohko wucz-

nicž, šhto je kěrlušch a šhto ludowny duchowny kěrlušch. Wo nětkle je hwojaty pōšt. S czizškom 70 ho jeho kěrlušche šapocžnu: „Ach, Jesu, hōže by moja dušcha škala, hōž twoja krej by ja naš njerēcžala.“ Wošledni je kěrlušch 118: „S Jesužom nam dajcže czahnycz, hladacz jeho štopjenjow!“ Czizšlo 119 je hižo přeni jutrowny; t. r. ja czaž hwojateho pōšta nimamy wošebitych duchownych kěrlušchow; ja Jutry šczēhuja po pōšlednim jutrownym kěrlušchu czizšlo 141 pak sažo tajke, mjenujzy czizšle 142, 143. Czizšlo 143 je stary šnaty i pschidawška: „D najwješelšce, o najšbōžnišce, hnadny pōłnicžke jutry wy“, czizšlo 142 pak nowy: „Jutry, jutry! Wošnych mišy!“

Hōž tole hižo pschi swjēršchnym pohladnjenju pynješch, namašch pschi czitanju jenotliwych kěrlušchow dalšceho.

Sa wošebity nadawš mjenujz hmy hmēli, rēcž spěwarškich po našim němškim rēcžepynnym pōnacžu wuporjedžicz. To pak bē porēdko i tym dozpēte, so na mēsto po našim mēnjenju wopacžneho kłowa abo wurasa abo konstrukcije to prawe štajicz; i wjetšcha dyrbjēšce ho zyla rjadka, haj hušto dojcz kamo někotre rjadki pschemēnicž. — W starych herbskich spěwarškich je wjele požcženych zylšch kłowow, ja kotrež mamy herbske kłowa. Tajke kłowa hu na psch.: hodler = worjoš, šchtuka = kruč, grunt = šaklad, lašowacz = czitacz, tawšynt = tyžaz, šchpajša, kōšcht = jēdž, grychta = hūdjenje, zwyšel = dwēl, thel = džēl, šchifa = kōdž, wandrowanje = drōhowanje, zejch = šnamjo, rejša = puczowanje, gwašt = mōz. Hišcže mnoho druhich mōhli tu pschidacz. Tajke njetrjebawšce a tuž tež wopacžne kłowa hmy pschi hwojim džēle wotštronili a ja nje druhe, po hwojim mēnjenju lēpsche a prawe kłowa štajeli. Esmy tu hižo ras našpomnili kěrlušch 106 we nowych spěwarškich. Pschirunaj dale nowy kěrlušch 407 se štarym 4. Hacž runje to šnateho kěrlušcha šapocžatt, hmy ho tola rosšudžili, po našpomnjenej šakadže, jōn tak do nowych spěwarškich štajicz:

„Ja hmy psches Khrysta krawne rany
Nētk prawy šaklad namašch.
Trošcht drubi njeje namašch,
So bnych ho we nim šadowaš.
Mōj šaklad wēcžnje woštanje,
Hōž wšchitto druhe šahinje.“

Wo wšmi nowy kěrlušch 379,6 a šтары 204,7:

Psches njeho chzu i rowa štanycz
K wēcžnemu tam žiwjenju,
K njebjēškemu wjēšelu;
K hwojemu chzu Knjesej czahnycz,
Wōštacž tež we hūdjenju.
Jesufa ja njepušchczu.

Mjes zylšmi kłowami je jich wjazn, kotrež nješhu došcz nadobne ja kěrlušch, kaž na pschiklad: buda, mošhty, šchlamo- wacz, a dyrbjachy ho hižo tehodla se spěwarškich šhubicz.

Kaž zuše kłowa tak tež zuše wurasny. Na pschiklad tak mjenowane germanišmy: k pomozny pschičcz = na pomoz pschičcz; to je k widženju = to je widžecž; horje nožnycz = nanožnycz (na blido) a druhich wjele.

Eserbška rēcž je jara bohata na formje, ma, šhtož je we němškej zyle nješnate, Dual, t. r. wošebite twōrby wšchudžom tam, hōžēž je na dwejoch abo dwē pokasane. Tak nješhibujēšch ty kolena, ale kolenje, tak nimašch ty nohi, ale nošny.

Wošebitu prózu je nam nacžinilo pschi kłowjēžu futur abo pschichod; je w starych spěwarškich wjele wopacžneho. Nje-

hměšch prajicž a pižacž: budu bycz, budu pschincž, budu mēcž, budu wšacž, budu woštacž, budu doštacž. Dyrbišch prajicž a pižacž: budu, pschindu, směju, woimu, doštanu.

Tola njedzela je wo tym došč, šchtož rěcz nastupa, nětkle došč. Měhli hišcže na wšchelafore poľasacž, na cžož hmy dži-wali. Tola, wmi žebi nowe spěwarške a cžitaj a spěwaj. Tať kam wšchelafeho nadeidžesch. Njespodoba-li žo cži to abo tamne pscheměnenje, požudžuj jo je stejnišcža, kotrež tu runje i krotka wopižachmy jako to, na kotrymž je komižija sa nowe žerbške spěwarške stala a hišcže steji. Tej je husto došč jara cžežko bylo, sjednocžicž woboje: porjedžecž a stare dobre žhowacž.

Jarar Bjedrich i Bodelschwingh wumrě 2. haprleje psched 20 lětami. Wón bě i wuspěšnym organizatorom na polu snutskowneho mižionstwa a na polu škutkowazeje křesćijan-škeje žmilnošcže a lubošcže.

Zyrkej a štat.

„Pšhecžiwu zyrkwi“ je hežlo, pod kotrymž komunistojo pschihotuja „antizyrkwinski džen“. Wón dyrbi žo po zrykej Ewropje wotmēcž. Jeho parola ma bycz: „Wojowanje psche-cziwo zyrkwi a šchtitanje Sowjetunioy“. A postajeny je wón na 20. haprleje. To je runje jutrownicžka. Jutrownicžka je pať tón džen najkrajnišeho dohycža našeho Anjese Je-suža. Wona to tež woštanje!

Staropruska generalna synoda měješke žo tež i rosprawy wo žwjecženju abo tež wo wotžwjecženju njedzele saběracž. S njeje bě spóšnacž, so swjaški sa sport bóle a bóle spóšnawaja, so tu njedzela njeje wožebje a jenož sa sport, wožebje niz nje-dželške dopoľdnjo, so žo tu polěpschuje. Tole i tuteje rospra-wy wucžitacž móž, je cžim bóle swježelaze tehodla, došelž so žo hacž dotal nicžo dojednalo njeje mjes Ewangelškim zyrk-wiškim wubjerkom a hłownym jastupjeřstwom sportškich sjed-nocženštwow. Runje w poľednich lětach bě to stajnje pschibě-raze wotžwjeczowanje njedzele šnamjo pschibnywazeho škaže-nja dobrnych počžinkow a waschnjow. A wjeřny lud je tu tež to žwoje pschinoschowal. Ratať, přeni muž tu na žwěcži, dyrbi přeni muž tež bycz w žlužbje Božej, žwjecžicž Bohu Anjesej njedzeli. A wón je to byť. Ale psched modernym kažazym duchom žo tež wón njeje mohť dowobaracž kať tež wjeřny lud hewal niz. So na psch. hižo wobštejaze abo nastawaze jěchan-ške sjednocženštwu tu a tam runje njedzeli dopoľdnja swu-cžuja, to móžesch sa namjo wšacž, kať daloko tež tu hižo to njedorosumjenje a njedopóšnacže je teho, šchtož njedzela je,

šchtož njedzela pschede wšchem tež sa ratarja a wjeřnjana je. Njedzela woštanje šchtož je. Hacž ratar a wjeřnjana woštanje abo je, šchtož po Božej woli bycz dyrbi, to je jeho wěž!

Wšchelafe i bliska a daloka.

Nowe žerbške spěwarške a runje tať nowy pschidawč k do-talnym spěwarškim pschedawa Esmolerjež knihačnja w Eserb-škim Domje w Budyšchinje a tohorunja cži, kotrymž je wona pschedawanje pschepodawa, tať knihkupzam a pschekupzam a tať tež duchownym; duchowni žu jo pschedewšchem žobu psche-wšali, so by žo sawjedjenje nowych spěwarškich pschewoľať a našim Eserbam žo kupowanje woložiko. Pšacžiny žu, kať wošjewjene, hacž na dalšche tele: spěwarške, jednore i zrylo-platowym pschikwom, se škotym křičom 2 hr., žrěnje i zrylo-platowym pschikwom, škotym rěškom a křičom, we wobalzy a tyn 4,50 hr., wožebnišche, do kože swjasane, se škotym rěškom a křičom we wobalzy a tyn 8 hr., šchtož chze tute abo žrěnje se šancžkom mēcž, pšacži 50 pj. wjaz. Sa nowy pschidawč, ko-trnyž kóždy trjeba, kiž chze w Božich žlužbach žwoje dotalne spěwarške wužiwacž, mašch 50 pjenježtow šaplacžicž.

S Janšhojz w Delnjej Lužicy. Našch Boži dom nima žaneje wěže. To je šchłoda. Tať tež našchu zyrkej hiže i dala njewidžicž. A našche rjane swony, kotrež maja dobry šynt, njemóžeja žwój hłož tať do dala rosnošchowacž kať bychu to i wyžokeje wěže mohke. Wone wižaja w drjewjanej rumno-šcži, kotraž pschi zyrkwi steji. Pšchezo njeje to tať bylo. Našch štary Boži dom je měť wěžu, doniž njebu 1803 wottorhany. Tež nowy Boži dom je dyrbjal doštacž wěžu. Kamjenje a druhe běchu hižo nawořni. Tuž pschindžeschtej njeměrnej wójniškej lěcže 1806 a 1807. Rhuda wožada je dyrbjala ka-mjenje šažo pschedacž a njeje mohla wěžu twaricž. Do lěta 1914 je žo šažo šběrať, tola wěža njebu hišcže natwarjena. Šnflazija je šamóženje šnicžila. Nětk pať žo šnowa sa wěžu pjenjeřny šběraja. Anjes šarar Thiemann hromadži hižo 4 lěta a je na 2000 hr. nahromadžil. Bóh daj, so žo wěž nje-dlij, so by měla našcha zyrkej tež bórny wyžoku wěžu, kať ju druhe zyrkwe maja!

S Ketzlitz. Njedzela Laetare bě sa našchu wožadu nje-džela dželenja. Našch knjes wyschšchi wucžer a kantor Schenk dželešche žo wot naš. 29 lět je tu pschewywal mjes nami. 1901 pschindže hromadže i hižo njebočicžkim wucžerjom a organizatorom Schudatom k nam a bu i kantorom a wucžerjom. S wulkim wuspěchom a žohnowanjom je tu škutkowal na škulškim kať na zyrkwinskim polu, tež nam Eserbam žlužo w našchej macžernej rěcži. S nim šhubimy tež my Eserbja žwojeho žerbškeho kantora, kotryž nam tež hišcže na poľed-njej žerbškej Božej žlužbje žlužesch. Anjes šarar Kanig špo-minašche tehodla tež we wožebje wuhotowanej Božej žlužbje i džakapoľnymi žłowami na šažlužbu žo dželazeho. Bě tutón tola tež žwěrnny žobudželacžer byť w zyrkwiny jastupjeřstwe a žwoju kantorštu žlužbu tež lěta doľho hišcže wufonjal, hacž runje bě, žwoje lěta dožpiwšchi, škulške jastojništvo šložil. Tuto dželenje bě tež šdobom dželenje wot Ketzlitz. Anjes kan-tor Schenk pschegndli žo do Sellaerawy pola Drježdžan. Tam chze tež dale pčožaricž, bě wón tola tež daloko a šchěroko šnaty žužiski pčožar, žo wožebje na plahowanje matkow wušteje-šche. Pšchewemny jemu po prózy poľnym žiwjenju žohnowaný wjecžor žiwjenja.